Bekijk de webversie

Nieuwsbrief NPO-project aansluiting vwo-wo

NPO-project aansluiting vwo-wo

Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is geïnitieerd voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na de COVID-19 pandemie. Het Leidse NPO-project Aansluiting vwo-wo maakt deel uit van een landelijk NPO-project verbetering aansluiting. In die hoedanigheid wordt door de projectleider samengewerkt met de andere universiteiten en waar mogelijk verbinding gelegd in het (door)ontwikkelen van het aanbod.

Doelstelling van het Leidse NPO-project Aansluiting vwo-wo van het ICLON Universiteit Leiden is om vóór 1 januari 2023 digitaal en fysiek onderwijs te leveren aan VO-scholen en leerlingen 4, 5 en 6 vwo op de onderwerpen:

- Academische vaardigheden die in een Leidse academische studie van belang zijn;
- Studievaardigheden die nodig zijn om het eerste jaar van een Leidse wo-studie succesvol af te ronden.

Het project beoogd een brug te slaan tussen scholingsactiviteiten die worden ingezet binnen het voortgezet onderwijs en het hoger onderwijs, én een lesaanbod te creëren waarbij vwo-leerlingen inzicht krijgen in effectieve inzet van vaardigheden in hun onderwijs zodat zij beter voorbereid en met kennis van en een andere houding ten opzichte van deze vaardigheden een goede start maken in het wo, waardoor de kans op studiesucces in het eerste jaar binnen de universiteit wordt vergroot.

Digitale leeromgeving

Om ervoor te zorgen dat de content voor leerlingen beter zichtbaar wordt, beter bruikbaar is en effectiever ingezet kan worden met als doel het versterken van een goede aansluiting tussen vwo en wo, streeft het NPO-project Aansluiting vwo-wo een geschikte vorm te vinden. Hierin wordt de content aangeboden die leerlingen aanspreekt, motiveert en die zelfsturing mogelijk maakt. Te denken valt hierbij aan het weergeven van scholingsaanbod in een *skilltree* of een game, waarbij spelelementen in een niet-spel gebonden context worden toegepast, het zogenaamde *gamification*, ofwel '*motivational design'*.

Ons doel is om in april 2022 te komen tot een conceptontwerp van het scholingsaanbod voor leerlingen. In juni 2022 wordt een docentenhandreiking ontwikkeld. De pilot voor leerlingen vindt na de zomer plaats, zodat het bijstellen van zowel het aanbod voor leerlingen als de handreiking voor docenten mogelijk blijft in het najaar.

Universiteit Leiden
ICLON

Kick-off

Tijdens de kick-off brengen we decanen en mentoren uit het voortgezet onderwijs bijeen met studieadviseurs en docenten van Universiteit Leiden om samen kennis te delen, algemene struikelblokken te inventariseren en input te leveren voor het te ontwikkelen onderwijsaanbod. Doel van deze middag is om met elkaar na te gaan wat leerlingen nodig hebben, welk probleem het scholingsaanbod moet oplossen en wat het moet opleveren. Daarnaast wordt in een keynote van Marieke de Visser de onderzoeksuitkomsten van ResearchNed gedeeld over knelpunten in de aansluiting op de eerder genoemde thema's.

Locatie & tijd
De kick-off vindt online plaats op 23 februari 2022 van 15.30 – 17.00 uur. Het volledige programma van deze middag en een link naar de digitale omgeving ontvangt u in de week voor de kick-off.

Kosten & aanmelding
Aan de kick-off zijn geen kosten verbonden. U kunt zich opgeven via het online aanmeldingsformulier.

SLO publiceert…

ResearchNed

'Wat zijn de wensen van het mbo, hbo en wo ten aanzien van kennis en vaardigheden van instromende studenten uit het voortgezet onderwijs?' en *'Wat zijn sterke punten en waar ervaart het vervolgonderwijs verbeterpunten in de aansluiting?'*

ResearchNed voerde onderzoek uit in opdracht van het ministerie van OCW en SLO, in samenwerking met de MBO Raad, Vereniging Hogescholen en Universiteiten van Nederland. Het onderzoek is uitgevoerd in de volle breedte van het vervolgonderwijs en is daarmee uniek. In totaal deden 1.215 docenten, studieadviseurs, aansluitcoördinatoren en studieloopbaanbegeleiders uit het mbo, hbo en wo mee aan het onderzoek. De respondenten hebben samen 3.148 verbeterpunten geformuleerd en 2.170 sterke punten.

Het NPO-project aansluiting vwo-wo maakt dankbaar gebruik van deze onderzoeksresultaten. De genoemde verbeterpunten geven een aanzet voor de focus in het te ontwikkelen aanbod.

Taalvaardigheden en vakoverstijgende competenties
Zo komt in het wetenschappelijk onderwijs basiskennis als sterk punt van de instromers naar voren. Als verbeterpunt komt kennis relatief weinig voor. Verbeterpunten zijn er wel op het vlak van competenties. In de eerste plaats is dat taalvaardigheid: de verbeterpunten gaan vooral om schrijven. Daarnaast liggen verbeterpunten in de executieve competenties zoals kritisch denken, zelfregulering, zelfstandig werken en studievaardigheden. De respondenten benoemen bovendien deze competentie niet in het kader van een specifiek vak. Het gaat dan ook vooral om vakoverstijgende competenties.

Sterke digitale vaardigheden en motivatie
Vaak genoemde sterke punten zijn digitale vaardigheden en de motivatie van studenten. In het wo is basiskennis eveneens een sterk punt van de vwo'ers, maar nog vaker presenteren en samenwerken. Verder zijn ook assertiviteit, gemotiveerdheid, digitale vaardigheden, nieuwsgierigheid en leergierigheid pluspunten van de eerstejaars uit het vwo.

Verschil tussen opleiders en studenten
Het valt op dat de ervaringen van studenten in groot contrast kunnen staan met die van de opleiders. Studenten beoordelen de aansluiting het positiefst wat betreft taalvaardigheid en zelfstandig werken, waar opleiders dit juist als belangrijkste verbeterpunt aanduiden. Omgekeerd rapporteren studenten relatief vaak aansluitingsproblemen op het gebied van digitale vaardigheden, waar opleiders dit weer als sterk punt zien.
Voor het NPO-project aansluiting vwo-wo biedt het onderzoek voldoende aanknopingspunten om in het project keuzes te maken in het ontwikkelen van passend onderwijsaanbod voor 4, 5 en 6 vwo-leerlingen. De onderzoeksresultaten geven goed inzicht in wat opleiders in het vo en wo zouden kunnen doen om de aansluiting ertussen te versterken.

Lees het rapport voor een uitgebreid overzicht van alle verbeterpunten en sterke punten of download hier het rapport van ResearchNed met alle onderzoeksresultaten.

Even voorstellen... onze projectteamleden

Ons projectteam bestaat in totaal uit tien leden, vijf hiervan zullen zich in deze nieuwsbrief voorstellen.

Voor meer informatie over het project kunt u contact opnemen met onze projectleider Elselien van Tol e.m.van.tol@iclon.leidenuniv.nl

---

Elselien van Tol

Mijn naam is Elselien van Tol, projectleider van het npo-project *Aansluiting vwo-wo* en onderwijskundig adviseur vanuit het ICLON. Met 25 jaar ervaring in het onderwijs binnen verschillende onderwijstypen, zowel het voortgezet onderwijs als het hoger beroeps- en het wetenschappelijk onderwijs, heb ik veel ervaring opgedaan rondom het ontwerpen van onderwijs. Ook heb ik mijn expertise vergroot in het begeleiden van docenten en het adviseren en ondersteunen van opleidingen bij het (her)ontwerpen en realiseren van onderwijsvernieuwingen binnen curriculumonderdelen. Het vertalen van relevante inzichten vanuit onderzoek naar de concrete alledaagse praktijk voor docenten en studenten staat hierin voor mij altijd centraal.

Ik heb mij de afgelopen twee jaar binnen verschillende interfacultaire projecten bezighouden met (door)ontwikkeling van het mentoraat, docentprofessionalisering en kwaliteitszorg. In juli 2021 ben ik met een eigen bedrijf gestart als coach, trainer en freelance auteur voor verschillende educatieve uitgeverijen. Hierin krijgt ook de verbinding met het primair onderwijs een plek. Met dit 'NPO-project Aansluiting' kan ik mijn ervaring, expertise en passie voor onderwijs goed kwijt en vallen alle puzzelstukken samen. Ik kijk uit naar een samenwerking met betrokken en bevlogen experts met wie ik wekelijks om de tafel mag zitten om te sparren over ons mooie vakgebied.

Wat wil je met dit project bereiken?

Zowel binnen het voortgezet onderwijs als in het wetenschappelijk onderwijs heb ik gezien dat docenten en begeleiders met de kennis en ervaring die zij hebben, leerlingen en studenten 'het juiste' willen aanreiken, zodat zij succesvol zijn binnen hun opleiding en daarbuiten. Het lastige in dit verband vind ik telkens 'wat is het juiste' en wanneer doen we het in onderwijs 'goed'? Met andere woorden: waar leiden wij leerlingen en studenten toe op? Wat zien wij als belangrijke bagage om de (onderwijs)loopbaan van leerlingen succesvol mee vorm te geven? Talloze initiatieven tot projecten worden genomen, maar of met het succesvol afronden van deze projecten de leerlingen daadwerkelijk geholpen zijn, is niet altijd helder. Met dit project zou ik dan ook juist díe groep voor ogen willen houden voor wie wij dit onderwijs gaan ontwikkelen: de 4, 5 en 6 vwo-leerlingen. Wat levert hen dit op? Op welke manier helpt deze ontwikkelde content hén? Ik houd binnen dit project steeds voor ogen hoe wij als projectteam iets kunnen ontwikkelen dat leerlingen motiveert, iets dat zij echt wíllen gebruiken en iets dat beklijft. Als dat lukt, is mijn doel bereikt.

Voordat wij als projectteam met het daadwerkelijk ontwikkelen van onderwijsactiviteiten aan de slag gaan, willen wij helder krijgen welke knelpunten er zijn waarop verbetering (in met name de aansluiting naar het wo) mogelijk of noodzakelijk is. Maar óók is het van belang dat inzichtelijk wordt gemaakt op welke *manier* deze studie- en academische vaardigheden nu het beste kunnen worden ontwikkeld bij leerlingen, binnen welke leeromgeving dat het beste kan gebeuren en met welk type onderwijsactiviteit. Als we dit weten kan vanuit een heldere aanleiding en vanuit weloverwogen motieven toegewerkt worden naar een passende werkwijze voor het ontwikkelen van relevante onderwijsactiviteiten. De uitkomsten van ResearchNed (waarover in deze nieuwbrief meer) brengen een deel van de mogelijke verbeterpunten in beeld. We maken van deze data gebruik voor het maken van keuzes binnen dit project passend binnen de scope en tijd die hiervoor gesteld is.

Met dit project hoop ik zoveel mogelijk experts uit zowel het vo als wo met elkaar te verbinden en het gesprek te laten voeren over hun ervaringen en over wat zij willen bereiken met hun leerlingen en studenten. Hun input is cruciaal in het vaststellen van de ondersteuning waarvan zij denken dat de leerling die nodig heeft om de stap van voortgezet onderwijs naar het eerste jaar van de universiteit te vergemakkelijken. Een doelstelling in het voeren van die gesprekken met elkaar is mijns inziens om 4, 5 en 6 vwo-leerlingen beter toe te rusten met een toolkit waarmee zij vaardigheden ontwikkelen die zij levenslang kunnen inzetten.

Lisann Bricker

Mijn naam is Lisann Brincker en ik werk nu ongeveer drie jaar als onderwijsontwikkelaar bij het skills team van de Faculteit Wiskunde en Natuurwetenschapen. Een van mijn focuspunten is de ontwikkeling van het Science e-learning skills platform, een leeromgeving voor bachelor en masterstudenten waarin zij zelfstandig en in eigen tempo kunnen werken aan hun vaardigheden. Ook ben ik veel in contact met de docenten van mijn faculteit om het platform in hun vakken te integreren zodat studenten op elk moment in de opleiding ondersteuning krijgen in het ontwikkelen van de voor hen relevante vaardigheden.

Binnen het NPO-project aansluiting vwo-wo gebruik ik mijn expertise om advies te geven over de inhoud van het nieuwe aansluiting vwo-wo platform. In mijn dagelijks werk zie ik waar het bij studenten en docenten misgaat in de omgang met vaardigheden en kan ik hiermee een goede inschatting geven van waar bij de aansluiting veel winst te behalen valt. Ook heb ik als ontwikkelaar te maken met het organiseren, uitwerken en aanbieden van content in behapbare brokken die studenten meteen verder helpen. Dit is zeker relevant voor een platform dat vwo-leerlingen aan moet spreken.

Welke uitdagingen wil jij aangaan met dit project?

Binnen het skills platform project leggen wij aan de studenten uit dat het leren over en oefenen van vaardigheden geen extra werk moet zijn, maar het werk wat er sowieso al ligt makkelijker moet maken. Ik denk dat een grote uitdaging is dat leerlingen en docenten het product van dit project niet alleen accepteren maar het nut ervan meteen inzien. Onderwijsinnovatie is een veld met veel *turnover*; er wordt veel ontwikkeld en niet alles blijkt in de praktijk even populair. Ik wil helpen om iets neer te zetten dat na afloop van het project gedragen wordt door de gebruikers.

Wanneer is dit project voor jou geslaagd?

Als een eerstejaars bachelorstudent naast alle spanning over de nieuwe studie ook in vlagen opgelucht is omdat hij/zij/hen zich goed voorbereid voelt. Als je bepaalde vaardigheden aan het einde van je middelbare school al redelijk onder de knie hebt, dan wordt de overstap naar het wetenschappelijk onderwijs een heel stuk makkelijker. Natuurlijk zitten daar nog een hele boel stappen tussen maar dat is voor mij wel de stip op de horizon!

Yentl Croese

Mijn naam is Yentl Croese en ik ben bij dit project aangesloten als onderwijskundig adviseur, met een focus op het vormgeven en adviseren over de juiste game(vorm). Ik houd zelf enorm van het spelen van allerlei soorten spellen. Het afgelopen jaar heb ik veel onderzoek gedaan naar Playful Learning en andere vormen van spel toepassen in het onderwijs. Zodoende ben ik bij dit project aangehaakt.

Welke uitdagingen zie jij als onderwijskundig adviseur en vormgever voor dit project in het ontwikkelen van passend aanbod?

Een van de grootste uitdagingen is een passend aanbod vinden voor de twee verschillende doelgroepen waar we mee te maken hebben. Aan de ene kant de leerlingen die je wilt enthousiasmeren en motiveren om de game te spelen, en aan de andere kant de docenten voor wie het gebruiks- en onderhoudsvriendelijk moet blijven. Daarnaast wil je in beide doelgroepen natuurlijk een zo groot mogelijk publiek aanspreken, maar is het wel goed om te realiseren dat er geen one size fits all is. Daarnaast is het ook belangrijk om de scope van het huidige project in de gaten te houden om te voorkomen dat we het in ons enthousiasme te groot maken.

Wanneer is dit project voor jou geslaagd?

Als we een applicatie kunnen vinden die zowel docenten als leerlingen graag willen gebruiken. En het allermooist zou natuurlijk zijn als de leerlingen het zo tof vinden dat ze eerder naar onze game gaan dan naar TikTok of Instagram.

Mijn naam is Marc Cleiren, UHD en hoofd van het Personal Development Centre van de Faculteit Sociale Wetenschappen. Ons blended *Learning My Way* programma richt zich op trainen en onderzoeken van persoonlijke en professionele ontwikkeling. Het is mijn missie om studenten en professionals te helpen bij het vinden van de eigen weg naar het realiseren van hun unieke bijdrage aan de wereld. Realiseren dan zowel in de betekenis van 'bewustzijn' als 'tot stand brengen'. Ultiem motief is om, van jong tot oud, mensen te ondersteunen om gezonde en betrokken burgers te zijn in eigen leven en beroep. Daarbij wil ik graag borgen dat scholing er ook op gericht is mensen autonomer te maken in omgaan met tegenslagen en problemen op weg naar (hun) idealen.

Welke expertise vanuit jouw onderzoek zou jij in willen brengen in dit project?

Al 30 jaar houd ik me bezig met zingeving in leven en werk vanuit een psychologisch en existentieel perspectief. Mijn onderzoek richtte zich vroeger o.a. op rouwverwerking en post traumatische stress, kwaliteit van leven bij ouderen (WHO); omgaan met orgaandonatie (VWS, Nierstichting). Ik ontdekte in vrijwel alle onderzoek dat de persoonlijke ontwikkeling van iemand, veel sterker dan de specifieke situatie, diens geluk en welzijn bepaalden. Ik heb me steeds verder gespecialiseerd in het ontwerpen van onderwijs dat de persoonlijke (meta-cognitieve) vaardigheden die nodig zijn om zinvol te kiezen en leven. Dat implementeer ik al meer dan 25 jaar in allerlei opleidingen. Tien jaar geleden zette ik voor de Universiteit Leiden het programma op waar alle vwo-aanmelders bevraagd worden over hun motieven en achtergrond om voor een bepaalde studie te kiezen (*Sterker aan de start*). Dat traject heeft eigenlijk vooral veel kennis opgeleverd over het *gebrek* aan voorspelbaarheid van ontwikkeling van leerlingen tot studenten als je hen niet blijft volgen.

Als bijdrage zie ik mijn ervaring in ontwerpen en evalueren van onderwijs: vooral training en coaching op alle leerniveaus (van primair tot postacademisch). Ik werk bijvoorbeeld ook op de overgang po-vo in scholen in de Schilderswijk in Den Haag. Op veel vlakken heb ik gezien wat aanslaat bij leerlingen en docenten, wat duurzaam werkt, en wat niet.

Wat ik in dit project vooral kan inbrengen is mijn expertise rond motivatie en zelfregulatie. Hoe dit werkt bij jongeren. En hoe motivatie in een split-second verdwijnt als je niet in relatie blijft of integer te werk gaat). Op dit moment is *gamificatie* bij interventies vaak het toverwoord, met in haar slipstream VR, *augmented reality* en *immersion.* Kern voor mij blijft steeds: wat je ook doceert, je moet didactisch aansluiten bij elke *mens* zodat die eigen koers leert vinden en houden in de vaak chaotische realiteit van dag tot dag. Alleen van daaruit leer je begrijpen welk stapje nu nodig is *en* mogelijk. Zo leren jonge mensen uiteindelijk vertrouwen dat ook zij *goede* invloed op de wereld uit te oefenen, ook op lange termijn.

Wat hoop je met dit project te bereiken?

Ik ga ervan uit dat mensen pas een duurzaam zinvol hun leerweg kunnen bewandelen als ze begrijpen *waarom* ze de dingen doen: zowel in hun persoonlijke- als professionele leven. Waarom ze (net als ik zelf) een vat vol tegenstellingen zijn en hoe je daar dan mee omgaat. We weten ook uit onderzoek en praktijk dat zelfkennis *en* omzetten daarvan in woord en daad daadwerkelijk leidt tot vervulling van de eigen hoop en mogelijkheden. Ook al hebben jongeren daar zelf daar juist in deze tijd vaak niet zo'n optimistisch beeld van. Ik heb leerlingen en studenten voor mijn ogen zien veranderen en stralen als ze hun unieke talent ontdekten; zien oplichten als ze konden benoemen op welke manier ze nou precies zichzelf in de weg zitten; blij zien worden van de feedback van anderen *dat* ze een unieke impact op hen hebben.

Voor dit traject hoop ik vooral dat het uitmondt in interventies die transformatie teweeg brengen in onze leerlingen en studenten. Dat het hen helpt hun vaardigheden *met zinne* te ontwikkelen, en ze bijvoorbeeld weten (in plaats van allen maar hopen) dat ze de juiste keuzes maken. Vooral hoop ik natuurlijk dat dit een mooi co-creatief project wordt dat we met scholen en werkgroep met een werkzaam product kunnen afronden. Ik hoop daarbij vooral dat, na de inspanningen van alle betrokkenen, het resultaat niet in een beleidsmatige la verdwijnt, maar flink doorklinkt: dat het studenten en docenten niet overlaat aan een 'onderwijsprogramma *as usual*'.

Onze toekomstige generaties verdienen een duurzame coaching naar ons beste *weten*, in plaats van puur naar formele opleidingskaders. We willen niet alleen zorgen dat bij een leerling het kwartje valt. Je wil ook borgen dat elke leerling zich straks kan herinneren waar dat eigen kwartje terechtgekomen is; en vandaaruit de eigen rijkdom en vaardigheden in de wereld bloeien.

Simone Keijsers

Simone Keijsers is de naam. Ik werk bij SOZ/Student Support Services als trainer/coach voor studenten en collega's op allerlei gebieden. Tevens werk ik bij de POPcorner van de Faculteit Sociale Wetenschappen als trainer/coach studievaardigheden, welzijn en D&I. Onderwerpen waar mijn expertise ligt zijn onder andere: Studievaardigheden, Timemanagement, Keuzes maken en doelen stellen, Zelfanalyse, Hoogbegaafdheid bij Studenten, Gespreksvoering en Trainingen ontwerpen en geven.

Welke ervaring vanuit de functie die je binnen Universiteit Leiden hebt, neem jij mee in dit project?

Wat ik meeneem voor mijn rol bij het npo-project aansluiting vwo-wo is dat ik al ruim 25 jaar coachgesprekken voer en workshops en trainingen geef aan studenten over onder andere studeren en studiekeuze en dus veel ervaring heb met de uitdagingen waar ze tegen aan kunnen lopen en eventuele oplossingen daarvoor. Tevens train ik collega's en studentassistenten op verschillende onderwerpen en vaardigheden. Verder heb ik veel ervaring in het opzetten en geven van workshops en trainingen en heb ik ervaring met het maken van online learning modules.

Met wie zou jij in gesprek willen gaan t.a.v. dit project?

Onze nieuwe minister van Onderwijs! ;)

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}.
Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich hier afmelden.
U kunt ook uw gegevens inzien en wijzigen.
Voor een goede ontvangst voegt u onz@iclon.leidenuniv.nl toe aan uw adresboek.